

Sooline võrdõiguslikkus kohalikes omavalitsustes

Õppematerjal

ENUT

Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse tasand on valitsemistasand, mis seisab kõige lähemal inimesele ning mille otsused mõjutavad kõige otsesemalt kohalike inimeste, naiste ja meeste, tüdrukute ja poiste elu. Sooline võrdõiguslikkus pole abstraktne mõiste, vaid viitab tulemuste võrdsusele tegelikus elus. Kohaliku elu kontekstis väljendub see inimeste igapäevaelu kvaliteedis ning inimeste rahulolus kohaliku tasandi teenuste ja otsustega. Eestis on soolise võrdõiguslikkuse edendamise kohustus pandud kohalikele omavalitsustele soolise võrdõiguslikkuse seadusega. Kuigi seadus kehtib Eestis alates 1. maist 2004, on selle elluviimisel kohalikul tasandil astunud alles esimesed sihipärased sammud soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks praktikas, sedagi peamiselt projektipõhiselt.

Naiste ja meeste võrdõiguslikkus on üks Euroopa Liidu põhiväärtusi. Euroopa piirkondlike ja kohalike omavalitsuste soolise võrdõiguslikkuse edendamise kontekstis on üheks põhijapanemaks dokumendiks Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu poolt välja töötatud Euroopa harta naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kohta kohalikus elus (2007).¹ Harta sisaldab 30 artiklit, milles näidatakse konkreetselt ära, mida ühes või teises kohaliku omavalitsuse tegevusvaldkonnas võrdõiguslikkuse edendamiseks teha võiks. Siit saavad kohalikud omavalitsused hulgaliselt ideid kas või väikesteks esimesteks sammudeks võrdõiguslikkuse edendamisel, olgu selleks enda kui tööandja rolli mõtestamine võrdõiguslikkuse edendamisel, tüdrukutele ja poistele, naistele ja meestele huvitegevuste kavandamine või turvalisuse küsimused ja perevägivalлага võitlemine.

Käesolev õppematerjal avab soolise võrdõiguslikkuse edendamise konteksti kohalikul tasandil, annab ideid potentsiaalsete sekkumisvaldkondade analüüsimiseks ning konkreetsete sammude kavandamiseks soolise võrdõiguslikkuse edendamisel ning puudutab põgusalt Eesti senist kogemust soolise võrdõiguslikkuse edendamisel kohalike omavalitsuste poolt.

Õppematerjali eesmärgid:

- 1) avada kohalikele omavalitsustele seadusega pandud kohustusi soolise võrdõiguslikkuse edendamisel;

¹ Euroopa harta naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kohta kohalikus elus:
http://www.ccre.org/docs/charte_egalite_et.doc

- 2) anda ülevaade peamistest meetoditest ja vahenditest soolise võrdõiguslikkuse edendamisel kohalikul tasandil;
- 3) tuua välja mõningad kohaliku elu valdkonnad, kus sihipäraste meetmetega saaks soolist ebavõrdsust vähendada;
- 4) anda ülevaade Eesti kohalike omavalitsuste senisest praktikast soolise ebavõrdsuse vähendamisel.

1. Kohalikele omavalitsustele soolise võrdõiguslikkuse seadusega pandud kohustused soolise võrdõiguslikkuse edendamisel

Soolise võrdõiguslikkuse edendamise ülesandeid käsitlevad SoVS §-d 9–11.

§ 9 sätestab riigi- ja kohalike omavalitsusüksuste asutused soolise võrdõiguslikkuse edendajatena:

(1) Riigi- ja kohalike omavalitsusüksuste asutused on kohustatud soolist võrdõiguslikkust süstemaatiliselt ja eesmärgistatult edendama. Nende ülesanne on muuta tingimusi ja asjaolusid, mis takistavad soolise võrdõiguslikkuse saavutamist.

(2) Riiklikke, piirkondlikke ning institutsionaalseid strateegiaid, poliitikaid ja tegevuskavasid planeerides, ellu viies ja hinnates peavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asutused lähtuma naiste ja meeste erinevatest vajadustest ja ühiskondlikust staatusest ning arvestama, kuidas rakendatud ja rakendatavad meetmed mõjutavad naiste ja meeste olukorda ühiskonnas.

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 pandud kohustuste täitmist planeerides ning neid kohustusi täites konsulteerivad riigi- ja kohalike omavalitsusüksuste asutused vajaduse korral asjakohaste huvigruppide ning mittetulundusühendustega, kellel on õigustatud huvi aidata võidelda soolise diskrimineerimise vastu, toetamaks võrdse kohtlemise põhimõtte järgimist.

....

(4) Riigi- ja kohalike omavalitsusüksuste asutuste poolt moodustatud komisjonides, nõukogudes ja teistes kollegiaalsetes kogudes peavad võimaluse korral olema esindatud mõlemad sugupooled.²

Peatükis sätestatud kohustuste eesmärgiks on muuta kehtivaid tavasid, tegevusi ja toimimisviise, mis ei arvesta inimeste soolisusest tulenevaid ebavõrdseid võimalusi, ning integreerida soolise võrdõiguslikkuse saavutamise eesmärk kõikidesse otsustesse kõikidel avaliku sektori tasanditel. Muuta tuleb näilist soolist neutraalsust, st poliitikaid ja programme, mis põhinevad ühiskonnas

² Soolise võrdõiguslikkuse seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/738642>

valitseval sooideoloogial ja sugupoolesuhetel, kus naiste ja meeste tööjaotus ning soorolliootused neile on erinevad ja hierarhiliselt väärtustatud. Näiliselt sooneutraalne suhtumine säilitab olemasolevad takistused naiste ja meeste valikuvõimalustes, ei aita vähendada soolist ebavõrdsust ning on seega diskrimineerivalt piiravaks ka järgmisele sugupõlvele.³

Paragrahvis 9 sõnastatud kohustused kehtivad kõikidele avaliku sektori institutsioonidele, samuti kohalikele omavalitsustele ja nende asutustele ning teistele linna või valla ametiasutustele, mis teostavad avalikku võimu, ja nende hallatavatele asutustele.

Lõikes 1 on sõnastatud üldine kohustus edendada sugudevahelist võrdsust eesmärgistatult, süsteemselt ja pidevalt. Kohustuste täitmine eeldab kas selgesõnaliste soolise võrdõiguslikkuse eesmärkide liitmist tavapoliitika eesmärkidega ning nende eesmärkide silmas pidamist tavaotsustajate poolt või eraldi soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks mõeldud tegevuskavade väljatöötamist ja ellurakendamist.⁴

§ 10. Soolise võrdõiguslikkuse edendamine hariduse ja koolituse valdkonnas käib haridus- ja teadusasutuste ning koolituse korraldamisega tegelevate institutsioonide kohta, kes peavad tagama naiste ja meeste võrdse kohtlemise kutsenõustamisel, hariduse omandamisel, eri- ja kutsealasel täiendamisel ja ümberõppel. Sealhulgas peavad koolituse korraldamisega tegelevate institutsioonide õppekavad ja kasutatav õppematerjal aitama kaasa naiste ja meeste ebavõrdsuse kaotamisele ja võrdõiguslikkuse edendamisele. See nõue kehtib ka riigi- ja kohaliku omavalitsuse ametnike koolituste osas.

§ 11 puudutab tööandja (sh kohalike omavalitsuste) ülesandeid soolise võrdõiguslikkuse edendajatena.

(1) Tööandja peab naiste ja meeste võrdõiguslikkust edendades:

- 1) tegutsema nii, et vabadele töökohtadele võetakse tööle mõlemast soost isikuid;
- 2) võtma erinevatele ametikohtadele võimalikult võrdsel määral naisi ja mehi ning tagama neile edutamisel võrdse kohtlemise;
- 3) kujundama töötingimused sobivaks nii naistele kui ka meestele ning tõhustama töö- ja pereelu ühitamist, arvestades sealjuures töötajate vajadusi;

³ Soolise võrdõiguslikkuse seadus. Kommenteeritud väljaanne, lk 89-90.
http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/Sotsiaalvaldkond/sooline_v6/Soolise_vordoiguslikkuse_seadus_Kommenteeritud_valjaanne.pdf

⁴ Soolise võrdõiguslikkuse seadus. Kommenteeritud väljaanne, lk 90.
http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/Sotsiaalvaldkond/sooline_v6/Soolise_vordoiguslikkuse_seadus_Kommenteeritud_valjaanne.pdf

- 4) hoolitsema, et töötaja on töökeskkonnas kaitstud seksuaalse ahistamise eest;
- 5) teavitama töötajat käesolevas seaduses garanteeritud õigustest;
- 6) andma regulaarselt töötajatele ja/või nende esindajatele asjakohast teavet meeste ja naiste võrdse kohtlemise kohta organisatsioonis ning võrdõiguslikkuse edendamiseks kasutusele võetud meetmetest.

(2) Tööandja peab koguma soopõhiseid tööalaseid statistilisi andmeid, mis vajadusel võimaldavad asjaomastel institutsioonidel jälgida ja hinnata võrdse kohtlemise põhimõtte järgimist töösuhetes.

Tööandja ülesandeid soolise võrdõiguslikkuse edendamisel käsitleb põhjalikult soolise võrdõiguslikkuse seadus. Kommenteeritud väljaanne, lk 103–117.⁵

2. Soolise võrdõiguslikkuse edendamise meetodid ja vahendid

Soolise võrdõiguslikkuse seaduse paragrahvis 9 sätestatud kohustuste täitmiseks on esmatähtsana vajalikud **soo lõikes võrreldavad statistilised andmed** (nii küsitluste ja vaatluste tulemusel kui ka administratiivstatistikast saadud), mis juhivad tähelepanu naiste ja meeste ebavõrdsusele õiguste, kohustuste, võimaluste, vastutuse ja tulemuste osas.

Kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete andmete ning informatsiooni (saadud erialaekspertidelt või naiste ja meeste gruppidega peetud konsultatsioonide käigus – olukordade, tingimuste, oletuste, hoiakute, soorollide, aga ka üksikjuhtumite vms kohta) analüüs e **sootundlik analüüs (analüüs sugupoolte aspektist)** toob välja sugupoolte erinevad vajadused ja prioriteedid ning enamasti ka ebavõrdsuse põhjused (kehtiv sooideoloogia, soolised stereotüübid ja levinud eelarvamused, ühiskonna ootused poisiks ja tüdrukuks, naiseks ja meheks olemisele).

Analüüsi eesmärk on välja selgitada naiste ja meeste erinevused nende majanduslikus positsioonis, perekohustuste täitmise võimalustes, tööle saamise võimalustes, haridus-, ameti- ja erialases karjääris, ühiskonnaelus osalemises, turvalisuses ja vägivallohu tundmises. Analüüsi tulemusena peaks selguma, millega seoses rõhutatakse naiste ja meeste erinevuste vastandamist ja erinevat väärtustamist.

⁵ Soolise võrdõiguslikkuse seadus. Kommenteeritud väljaanne.
http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/Sotsiaalvaldkond/sooline_v6/Soolise_vordoiguslikkuse_seadus_Kommenteeritud_valjaanne.pdf

Olukorra analüüs sugupoolte aspektist koosneb kahest etapist: 1) otsustamine, kas poliitika, programm või tegevus puudutab isikute gruppe, inimeste igapäevaelu; 2) analüüsimine, kas nimetatud valdkonnas esineb erinevusi naiste ja meeste ressurssides või nendele juurdepääsul (sh ajalised, materiaalsed, informatsioonilised jms), naiste ja meeste suhtes kehtivates ootustes või käitumises (erinevad normid ja väärtushinnangud, mis on seotud erinevustega võimalustes, kohustustes, vastutuses) ja naiste ja meeste õigustes (sh argielu reeglites).

Sootundlik analüüs võimaldab naisi ja mehi kui erinevaid sotsiaalseid gruppe nähtavaks teha, ebavõrdsust märgata ning ebavõrdsuse vähendamisele suunatud meetmeid kavandada.

Esimese sammuna tasuks kohalikel omavalitsustel kaaluda analüütilise vahendina Rootsi kohalike omavalitsuste jaoks välja töötatud ning oma kasulikkust tõestanud **3R** või selle edasiarendusena **4R meetodi** rakendamist.

1R = selgitatakse representeeritus ehk esindatus, st kui palju naisi ja mehi on otsustajate, otsuste elluvijate, teenuse pakkujate, otsuste adressaatide, teenuste kasutajate, hüvitiste saajate, ettevõtjate jne hulgas.

2R = selgitatakse välja ressursside jaotus, st kui palju ja mida saavad naised ja mehed, nt rahalisi vahendeid (palk, lisatasud, laenud), aega, ruumi (nt ligipääs spordirajatistele, äripindadele) informatsiooni (nt kes, millal ja missugust infot saab, keda missugusel etapil kaasatakse), arenguvõimalusi (osalemine koolitustel, konverentsidel, õppereisidel, projektides) jne.

3R = analüüsitakse reaalselt olukorda ehk seda, milline on naiste ja meeste, tüdrukute ja poiste tegelik olukord väljaselgitatud esindatuse ning ressursijaotuse valguses. Ebavõrdsuse ilmnemisel tuleks aga uurida ebavõrdsust tinginud asjaolusid (nt eelarvamuslik ja stereotüüpne lähenemine naiste ja meeste rollidele ning valikutele; normid, väärtused ja stereotüübid, mis viivad naiste ja meeste erineva kohtlemiseni jne).

4R = realiseerimine ehk muutuste kavandamine ja elluviimine. Nt uute eesmärkide sõnastamine ja tegevuskava koostamine ning elluviimine soolise võrdõiguslikkuse eesmärkide saavutamiseks.

Allpool on toodud väga lihtne skeem soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava koostamiseks, millega saaks eesmärgistatult tegutseda ilmnunud ebavõrdsuse ületamiseks. Tegevuskava koostamine ja elluviimine nõuab nii poliitilist tahet probleemiga tegelda kui ka ressursse – aega, inimesi, raha.

Võrdõiguslikkuse tegevuskava						
Prioriteedid	Tegevus- valdkond	Tege- vused	Aeg	Vastu- taja	Ressur- sid	Järele- valve/ analüüs
1.						
2.						
3.						
4.						

Kokkuvõte valdkondadest	sekkumist vajavatest	Kokkuvõte kavandatud tegevustest
1.		1.
2.		2.
3.		3.
4.		4.

Samas võib, nagu ennegi mainitud, alustada väikestest sammudest, milleks võib tutvuda Eesti kohalikes omavalitsustes seni läbi viidud uuringute ja projektidega.

3. Ideid soolise ebavõrdsuse vähendamiseks, lähtudes kohalike omavalitsuse ülesannetest

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 kohaselt on kohaliku omavalitsuse ülesandeks korraldada vallas või linnas sotsiaalabi ja -teenuseid, vanurite hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda ja jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, valla- või linnasisest ühistransporti, valla teede ja linnatänavate korrashoidu, valla

teede ja linnatänavate korrashoidu, juhul kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita, ning korraldada antud vallas või linnas koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide ja huvikoolide, raamatukogude, rahvamajade, muuseumide, spordibaaside, turva- ja hooldekodude, tervishoiuasutuste ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist, juhul kui need on omavalitsusüksuse omanduses.

Allpool on toodud mõningaid ideid analüüsimiseks ja sekkumismeetmete kavandamiseks ülalloeletud kohaliku omavalitsuse ülesannete tegevusraamistikus ning kohaliku demokraatia arendamisel.

Noorsootöö

Noorsootöö rahastamine kohaliku omavalitsuse eelarvest toimub vastavalt linna või valla arengukavas kinnitatud tähtsamatele suundadele ning nendega seotud ülesannetele ja tegevustele. Peamiselt sisaldavad need kohalike noorteprogrammide ja projektide, nagu noortelaagrid, spordivõistlused, koolide huvitegevus, rahastamist ja noorteühingute toetamist.

Kultuuri, spordi ja huvitegevuse valdkonnas võivad otsused teinekord lähtuda soolistest stereotüüpidest ning seetõttu mõlemale sugupoolele mitte ühtmoodi kättesaadavad olla. Seetõttu tuleks poisse ja tütarlapsi julgustada tegelema spordialadega ning osalema tegevustes/harrastustes, mis seavad kahtluse alla stereotüüpsed arusaamad naistest ja meestest (nt mitte kutsudes mudellennu ringi ainult poisse või kokanduskursustele ainult tüdrukuid ning julgustades tütarlapsi mängima nt jalgpalli).

Elamu- ja kommunaalmajandus

Üheks kõige olulisemaks elukvaliteedi näitajaks on eluaseme kättesaadavus. Eluaset on sageli raskem leida üksikutele inimestele, st paljudel naistel, üksikvanemaga peredel (puudutab enamikel juhtudel naisi), samasoolistel abielupaaridel. Omavalitsus peaks tähelepanu pöörama igasugusele eluaseme kättesaadavusega seotud diskrimineerimisele.

Ruumiline planeerimine

Diskrimineerimise erinevate aluste juures ei tohiks tähelepanuta jätta ka ruumilist diskrimineerimist. Sotsiaalrajade kavandamine ja ehitamine linnaäärsetesse piirkondadesse, kus sotsiaalteenuseid pakutakse vähem ning kuhu ühiskondliku transpordiga saab harva, mõjutab eelkõige naisi ja nende olukorda.

Linnaplaneerijad on ajalooliselt olnud ja on ka tänapäeval mehed. Kohtadel valitud planeerimise küsimustega tegelevad esindajad ja omavalitsusametnikud on valdavalt mehed ja naiste kätte usaldatakse seda ametit harva. Uute piirkondade planeerimisel või vanade ümberkujundamisel tuleks aga arvesse võtta kõigi kodanike ootusi ja vajadusi. Siin on vabatahtlikus korras vaja rakendada poliitikat, mis võimaldaks ära kuulata ka naised, nii need, kes valdkonda tunnevad kui naised, kelle elu vastavad otsused mõjutavad. Naised oskavad kindlasti kaasa rääkida ka näiteks parkimismajade, maa-aluste parklate või tunnelite projekteerimisel ning neis turva-aspekti arvestamisel, et hiljem ei selguks, et pooled potentsiaalsetest kasutajatest lihtsalt ei julge ohutunde tõttu neid kalleid rajatisi kasutada.

Valla- või linnasisene ühistransport

Teistes riikides läbiviidud uurimused on näidanud, et naistel ja meestel ei ole ühesuguseid võimalusi transporti kasutada, olgu tegemist ühiskondliku või eratranspordiga. Seetõttu oleks soovitav hinnata sugude aspektist seda, kui võrdne on omavalitsuse territooriumil eri transpordivahendeid kasutades ringi liikuda ning muuta naiste jaoks – kellel on meestega võrreldes sageli transpordi kasutamisega rohkem probleeme – transpordivahendite kasutamine hõlpsamaks. Seda saab teha linnaplaneerimise ja linnaelu korraldamise kaudu, sh vaadata üle ühiskondliku transpordi marsruudid, sõidugraafikud ja turvalisuse küsimused; samuti uurida, kui kerge on bussi või trammi peale saada, eriti juhul, kui liigeldakse koos lastega. Need on kõik küsimused, mille lahendamisse saavad naised oma elukogemuse tõttu suure panuse anda. Transpordipoliitika osas ei peaks omavalitsus nägema naistes ainult transpordi kasutajaid, vaid ka eksperte: sõidukijuhte ning liikluse korraldamisega seotud otsuste tegijaid.

Valla või linna arengukava ja eelarve

Kohalikud omavalitsused määravad ära kohaliku elu arengu ja mõjutavad seeläbi naiste ja meeste elukvaliteeti. KOKS § 37 kohaselt peab linnal või vallal olema arengukava, mis on omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmäärke määrav ja nende elluviimiseks tegevusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele.

Seadusest tulenevalt peab valla- või linnavalitsus korraldama avalike arutelude kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava koostamisse. Kuigi seadus seda ei nõua, tuleks huvitatud isikute kaasamisel kindlasti jälgida, et arvamust avaldaksid mõlema soo esindajad.

Kuna ei naised ega mehed moodusta kahte homogeenset gruppi, on konsultatsioonid vajalikud selleks, et saada teavet soogruppide sees eristuvate sotsiaalsete gruppide olukorrast (nt eri vähemusrühmadesse või vanusegruppidesse kuuluvate naiste ja meeste olukorra ning vajaduste kohta). Kaasata võib kohalikke naisorganisatsioone, samuti riigi või kolmanda sektori organisatsioone, kes on seotud inimõiguste kaitsega või kes naiste ja meeste, poiste ja tüdrukute igapäevamuresid võivad vahendada.

Eesmärgiks peaks olema sootundliku arengukava ja selle alusel sootundliku eelarve koostamine.

Avaliku sektori eelarved pole kasusaajate suhtes neutraalsed. Nad mõjutavad naisi ja mehi erinevalt, kuna kõikjal maailmas on naistel üldjuhul piiratumad rahalised ressursid ning kuna naised teevad ära suurema osa tasuta töödest. Paljudes riikides läbiviidud uurimuste tulemustest on selgunud, et näiteks sotsiaalteenustele eraldatava raha vähendamise tulemusena pannakse avaliku teenuse vormis pakutavad hooldamisega seotud tööd tihti naiste õlule. See puudutab ka Eestit majanduslanguse ja eelarvete kärpimise tingimustes. Tasustamata tööde koormuse kasv avaldab negatiivset mõju naise positsioonile ühiskonnas ning nende majanduslikule toimetulekule koos kõige sellest tulenevaga.

Kohalik omavalitsus tööandja rollis

Tööandjana peavad kohalikud omavalitsused vähendama soost lähtuvaid palgaerinevusi ja looma töötajatele kindlustunde, et palgad määratakse õiglaselt, kindlate põhimõtete alusel. Erilist tähelepanu tuleb pöörata töötasude erinevustele, mis ilmnevad kahe soogrupi vahel siis, kui tehakse sama või suures ulatuses sarnast tööd, töid, mida on tööde hindamisskeemis peetud võrdväärseteks, ja töid, millel on sama väärtus pingutuse, oskuste, teadmiste ja vastutuse osas. Kui selliste tööde puhul ei ole palgaerinevused põhjendatavad, tuleb välja töötada kava, kuidas neid vähendada.

Omavalitsustes tuleks soolise ebavõrdsuse küsimusena näha sedagi, et peale vertikaalse soolise segregatsiooni, mis väljendub selles, et enamus linnapeadest ning vallavanematest on mehed, on tegemist ka horisontaalse segregatsiooniga: naised töötavad sagedamini ametikohtadel (ning volikogudes komisjonides), kus tegeldakse sotsiaalküsimuste, hariduse ja kultuuriga ning vähem seal, kus otsustatakse raha kasutamise, linnaplaneerimise ja transpordi üle.

Omavalitsused võivad rakendada positiivseid meetmeid soolise ebavõrdsuse kaotamiseks omavalitsusasutustes, mis võivad hõlmata ka abinõusid meeste arvu suurendamiseks valdkondades, kus nad on vähemuses, eriti lastehoiu ja sotsiaaltöö alal. Samuti võiks mõelda

kontaktide hoidmise peale lapsehoolduspuhkusel olevate töötajatega (naiste ja meestega) nende oskuste säilitamiseks ja tööle naasmise hõlbustamiseks, et lapsehoolduspuhkus ei tähendaks sotsiaalsetest võrgustikest äralõigatust, kvalifikatsiooni kaotamist ning tööalase konkurentsivõime minetamist.

Kindlasti tasuks teada sedagi, et Euroopa riikide statistika näitab, et vastupidiselt üldlevinud arvamusele sünnib lapsi kõige rohkem neis riikides, kus naiste tööhõive on kõrge, ning eriti veel seal, kus avaliku sektori lastehoiu teenused on hästi välja arendatud, naiste vajadustele kohandatud ja pakuvad mitmeid paindlikke lastehoiu võimalusi.

4. Ülevaade Eesti senisest praktikast soolise ebavõrdsuse vähendamisel kohalikul tasandil

Eesti kohalike omavalitsuste oma kogemus soolise ebavõrdsuse vähendamisel kohalikul tasandil piirdub veel üksikute projektidega.

Üks esimesi Eestis kohalikul tasandil läbiviidud soolise võrdõiguslikkuse edendamise projekte oli soolise võrdõiguslikkuse voliniku poolt aastatel 2005–2007 läbiviidud projekt „Võrdõiguslikkus kohaliku arengu nimel: soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine kohalikes omavalitsustes“, mille raames valmis „Soolise võrdõiguslikkuse käsiraamat kohalikele omavalitsustele“, 2008.⁶ Raamat sisaldab lisaks välismaa näidetele ka Eesti omi: Kuressaares läbi viidud huvihariduse ning eakate huvitegevuse analüüsi sugude aspektist; Kuressaare linnavalitsuse töötajate rahulolu uuringut ning alustavate ettevõtjate stardiabi taotlemise ja toetamise ning töötute ümberõppe analüüsi Narva linnas sugude lõikes.

2011. aastal viidi Kuressaare linnavalitsuses läbi põhjalik uurimus: „Sooline tasakaal Kuressaare linnavalitsuses”.⁷

Märkida tuleks ka Eesti Maaomavalitsuste Liidu ja Eesti Linnade Liidu osalemist Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu elluviidud projektis, mille tulemusena üllitati 2006. aastal *Euroopa harta naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kohta kohalikus elus*⁸, mis on

⁶ Soolise võrdõiguslikkuse käsiraamat kohalikele omavalitsustele.
http://www.dpa.ee/UserFiles/File/SVV_oppematerjal_EST.pdf

⁷ http://www.kuressaare.ee/uus/public/KLV_analyys.pdf

⁸ http://www.ccre.org/docs/charte_egalite_et.doc

saadaval ka eesti keeles. Kuigi harta kutsus kohalikke omavalitsusi üles hartat allkirjastama ning töötama välja kohaliku omavalitsuse tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks, pole seni ükski Eesti omavalitsus hartaga liitunud.

Täiendavat kirjandust

Kasu ja tasakaal: soolise võrdõiguslikkuse edendamise retseptsiraamat Eesti ettevõtete juhtidele. Koostanud Vicki Donlevy ja Rachel Silvera. Sotsiaalministeerium, 2008.

<http://www.sm.ee/tegevus/sooline-vordoiguslikkus/toelu/kasu-ja-tasakaal-soolise-vordoiguslikkuse-edendamise-retseptiraamat-eesti-ettevotete-juhtidele.html>

Võrdõiguslik omavalitsus. Naiste ja meeste võrdsete võimaluste meetoodika ja prima praktika näited. Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu. Tõlge eesti keelde Eesti Naisteühenduste Ümarlaura Sihtasutus. Tallinn, 2009

Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise strateegia. Käsiraamat.

Koostajad: Sotsiaalministeerium ja Eesti Naisteühenduste Ümarlaura Sihtasutus, 2008.

Veebiväljaanne: <http://gender.sm.ee/failid/syvalaiendamine.pdf>

Juhendmaterjal: Mõjude hindamine sugupoolte aspektist, Sotsiaalministeerium 2004.

Käsiraamat: Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise strateegia, Sotsiaalministeerium ja Eesti Naiste Ümarlaura Sihtasutus, 2008.

<http://www.europeana.eu/portal/record/92009/D9BC34B4A7BF9686A511F3CE18D7EE534069FB7A.html>

Sissejuhatus soouuringutesse. Toimetaja Raili Marling. Tartu Ülikooli Kirjastus, 2011

Koostas Riina Kütt